

En mormor håller upp bilder på sin förlorade dotterdotter. Men som genom ett under är nu barnbarnet på väg tillbaka till sin hemby efter tio år. Innan hon skickas hem kommer hon att få yrkesutbildning hos hjälporganisationen Maiti Nepal.

FOTO: JONAS GRATZER

Kriget mot slavhandeln

MÄNNISKOHANDEL Slavhandeln har återuppstått. Slavrutterna trappas upp och slaverimotståndarna är tillbaka på den politiska scenen. Varje år tas cirka 12 000 flickor från Nepal till bordeller i Indien där 200 000 nepaleser redan arbetar. Fotografen Jonas Gratzler och frilansjournalisten Martin Schibbye följde människohandlarna i spåren från bergsbyarna till bordellerna.

I en våningssäng på Maiti Nepals transitcenter sitter en 19-årig nepalesiska. Hon hade varit prostituerad i över tio år när hon räddades. Som många andra före detta prostituerade har hon hiv. Hon är psykiskt skadad och äter sitt eget hår.

Maiti går längs med gången i bussen och ser passagerarna i ögonen och frågar de yngre flickorna: Varifrån kommer du? Vart ska du? Hur väl känner du dem du reser med? "Man ser lätt om någon ljuger. Vi har själva varit i exakt samma situation som dem vi förhör", säger hon.

Rina är 17 år. Hon räddades för en månad sedan efter sju år på en bordell i Mumbai. Armarna är fulla med skärsår.

Rörelsefriheten för de prostituerade skiljer sig. En del hålls inlåsta och jobbar för mat och husrum. Vagrare de ha sex blir de piskade med elkablar, brända med cigaretter eller slagna. Andra kan röra sig relativt fritt.

”Det är ett krig. Varje flicka vi räddar är ett räddat liv”

SUNALI NEPAL Klockan är strax efter sex på morgonen och det är ännu svalt i luften. Plötsligt bryts tystnaden av en varvande motor och en gallröst.

– Stanna, stopp!
Den 20-åriga kvinnan skriker med sina lungors fulla kraft åt den framrusande bussen.

Föraren tvingas tvärnita när Maiti ställer sig mitt i vägbanan vid gränstationen mellan Nepal och Indien. – Man ser lätt om någon ljuger. Vi har själva varit i exakt samma situation som dem vi förhör, berättar Maiti.

Hon går längs med gången i bussen, ser passagerarna i ögonen och frågar de yngre flickorna: Varifrån kommer

du? Vart ska du? Hur väl känner du dem du reser med?

Klädda i blått agerar kvinnorna som vår tids abolitionister i det stökiga gränsområdet. 200 år efter slavhandelns avskaffande vaknar de varje morgon med ett mål för ögonen: att avskaffa slavhandeln genom att rädda en slav i taget.

För några år sedan insåg den nepalesiska hjälporganisationen Maiti Nepal att de inte bara kunde jobba med att rädda offer för människohandeln genom brandkärsutryckningar till Indiens bordellkvarter. Överlevare anställdes och trappade upp kampen genom att ställa sig i första ledet. Bokstavligen.

– Vi är människohandlarnas största

fiende. Det är ett krig. Varje flicka vi räddar är ett räddat liv, säger Maiti.

Vid varje gränsovergång längs de dammiga slavrutterna från Nepals fattiga inländska till det indiska slättlandet, står sedan dess unga kvinnor tyst och äter på sitt eget hår. Av rädsla för repressalier vill inte Rina ta klasskamratens namn i sin mun. Men hon minns att bordellägaren betalade motsvarande 10 800 svenska kronor för henne. Ett högt pris – men så var hon också tolv år.

– De första åren hölls jag inlåst. Varje dygn tvingades jag ha sex med ett tiotal okända män, ibland kom så många besökare att jag inte ens hann dricka te, berättar Rina medan hon döljer armarna som är täckta av skärsår.

Efter tre månader hade bordellägarens investering betalad sig, inklusive avdrag för mat, mutor, vakter och bjudspit. Men de pengarna såg Rina aldrig skytten av. Och även efter att hennes fiktiva skuld var betalad tvingades hon mot sin vilja att stanna kvar.

hit de räddade först tas när flickor stoppas vid gränsen eller bordeller sprängs i Indien. Centret är fullbelagt. I sängen bredvid sitter en ung kvinna tyst och äter på sitt eget hår.

– De första åren hölls jag inlåst. Varje dygn tvingades jag ha sex med ett tiotal okända män, ibland kom så många besökare att jag inte ens hann dricka te, berättar Rina medan hon döljer armarna som är täckta av skärsår.

Efter tre månader hade bordellägarens investering betalad sig, inklusive avdrag för mat, mutor, vakter och bjudspit. Men de pengarna såg Rina aldrig skytten av. Och även efter att hennes fiktiva skuld var betalad tvingades hon mot sin vilja att stanna kvar.

– En äldre skolkamrat lovade mig ett bra jobb som sömmerska på en fabrik i Katmandu, berättar Rina där hon sitter ett stenkast från gränstationen med benen uppdagna under hakan i en våningssäng. Längs den 1850 kilometer långa och porösa gränsen mot Indien ligger åtta transitstämplatser som drivs av Maiti Nepal. Det är

Organisationen Maiti Nepal hjälper kvinnor starta ett nytt liv

Organisationen Maiti Nepal som bekämpar sexhandeln i Nepal grundades i Katmandu 1993 av Anuradha Koirala. På rehabiliteringscentret i Katmandu bor cirka 250 kvinnor och barn som räddats från bordeller i Indien. Varje år räddas omkring 1 000 flickor som

blivit våldtagna, misshandlade, utslängda och sålda.

Tre sorters hem:

● **Förebyggande hem:** Flickorna på Nepals landsbygd utbildas att vara försiktiga och medvetna om att jobberbjödanden kan betyda sexslaveri. De får utbildning

i olika yrkesmässiga färdigheter, som sömnad, för att få arbete. Förhoppningen är att detta ska motverka att de blir offer för människohandlare.

● **Övergångshem:** Fungerar som tillfälliga skydd för flickor som blivit räddade. Här får flickorna rådgivning

och hjälp att hitta sina familjer. I de fall då det finns risk för att egna familjemedlemmar säljer eller för bort flickorna när de återvänder får de stanna på rehabiliteringshem.

● **Rehabiliteringshem:** För flickor som räddats från pro-

stitution. Här får de medicinsk hjälp, psykologisk rådgivning och hjälp att hitta sina familjer. De som inte har någon yrkesutbildning kan få det. Flickorna får hjälp att söka arbete, låna pengar och starta företagsverksamhet under och efter rehabiliteringen.

Utän pengar till utbildning är risken stor att de äldre tjejerna hamnar i prostitution.

Sexslaveriet omsätter miljarder

Det finns cirka 1,2 miljoner sexslavar i världen. Två olika belopp figureerar över hur mycket sexslaveriet omsätter. International Labour Organization (ILO) uppskattar vinsten till 31,7 miljarder dollar. USA:s utrikesdeparte-

ment uppskattar den till 9,5 miljarder.

Uppskattningarna kring antalet slavar varierar eftersom det finns olika definitioner. Enligt 2005 års stora rapport från ILO, som är FN:s internationella

arbetsorganisation, var antalet slavar 12,3 miljoner. Det motsvarar ungefär det sammanlagda antalet slavar som Europa och Amerika importerade mellan 1400- och 1800-talet. Andra organisationer menar att siffran är mycket större.

Den amerikanska organisationen Free the Slaves bedömer att det finns minst 27 miljoner slavar i världen.

Källa: Sex Trafficking: Inside the Business of Modern Slavery (Columbia University Press, 2009).

De första åren hölls jag inlåst. Varje dygn tvingades jag ha sex med okända män, ibland kom så många besökare att jag inte ens hann dricka te.

Rina

jats på de mest fasansfulla sätt gör sig bra på löpsedlarna. Det är välkänt. Vi tror att vi vet vad det beror på. Vi tror att vi vet hur det ska bekämpas. Men människohandeln växer.

Bara en sista fråga. – Varifrån i Nepal kommer du? – Sindhupalchok.

Det tar fem timmar att ta sig de 500 åren tillbaka i tiden, från Nepals

huvudstad Katmandu till Sindhupalchok. Medelinkomsten här ligger på under tre kronor per dag. På femtiotalet var 2 procent av de vuxna läskunniga. Medellivslängden var 35 år. Sedan dess har inte mycket hänt. Två tredjedelar av kvinnorna kan fortfarande inte skriva sitt namn.

Kvinnans ställning här är så låg att hon ofta får sova i uthusen med djuren under mensens. Som kvinna i Sindhupalchok är du först din fars ansvar och ägodel, därefter din mans och slutligen din sons. Att se ner i dalarna är som att se rätt in i medeltiden. De feodala delarna av det mytomspunna Shangri-La-landet är utmärkte jaktmarker för människohandlare eftersom drömmen om något annat är stark.

I Sindhupalchok arbetar Maiti Nepal därför förebyggande. De sätter ihop grupper där kvinnor som själva drabbats åker runt och informerar om faran med människohandlare.

– Eftersom många är analfabeter

Fakta
Nepals sexslavar

12 000
nepalesiska flickor säljs till bordeller varje år.

200 000
flickor arbetar i sexindustrin i Indien.

Källa: ILO, Unicef, Asia Foundation

jobbar vi med sång, dans och teater. I flera byar finns lokala kvinnokommittéer och även hem dit kvinnor i riskzonen kan söka sig och få mat, husrum och yrkesutbildning, berättar Sikha Thapa som arbetat i regionen.

Att hitta repatrierade kvinnor visar sig dock vara svårt. De flesta som en gång lämnat Sindhupalchok med löften om jobb kommer inte tillbaka. Skammen över att ha blivit tvingad till sex före äktenskapet medför att många flickor inte kommer över tröskeln eller får äta med sina familjer när de återvänder. För att försörja sig tvingas de återvända till den värld de känner bäst, bordellernas.

Kvar i byarna finns fotografier. I hus efter hus finns tummade bilder på förlorade döttrar. Från svartvita fotografier till färgskrifter på lövtunt papper. I över 60 år har flickor från den etniska gruppen Tamang

Fortsättning på nästa sida ➤

Var tredje nepales lever i extrem fattigdom

Folkmängd: 29 miljoner.
Yta: 147 181 kvadratkilometer.
Statsskick: Republik.

hemskickade pengar står för 20 procent av landets BNP.
● 1/3 är extremt fattiga.
● 48 procent över 15 år kan läsa.
● 80 procent jobbar i jordbruket.

Bordellområdet är som en sluten värld. En prostituerad lämnar sin son på det nattöppna dagiset. Innan det öppnade fick barnen sova under sängen när mammorna arbetade.

Eftersom många är analfabeter jobbar Maiti Nepal med sång, dans och teater för att informera om människohandeln.

1,5 miljoner nepaleser jobbar utomlands och deras hemskickade pengar står för 20 procent av Nepals BNP. Här en gästarbetare i en lökfabrik i Indien.

På Maiti Nepals rehabiliteringscenter i Katmandu bor cirka 200 kvinnor och barn. Alla är före detta sex-slavar eller barn till sexslavar.

Av människohandlarna får flickorna falska identitetshandlingar och instruktioner om hur de ska bete sig för att lura Maiti Nepals gränsvakter. En ung kvinna får veta att jobbet hon var på väg till i Indien inte existerar.

”Grip dem. Åtala dem. Gör det dyrt att handla med människor”

tagits. Först till det nepalesiska hovet, sedan till de indiska bordellerna. Deras mongoliska utseende gör dem särskilt utsatta.

Utanför ett hus med plåttak står en mormor som klandrat sig själv i tio år efter att ha förlorat sitt barnbarn.

– Först trodde jag att hon hade förläskat sig i en pojke och rymt hemifrån, men efter några dagar förstod jag att hon blivit lurad, säger Parvati med en röst märkt av fattigdomens sigill, tuberkulos, och med ett krampaktigt tag om de två kvarvarande passbilderna.

De övriga två lämnade hon in till Maiti Nepals juridiska avdelning och i fjol hände det ofattbara.

– Maiti Nepals lokalkontor i byn

tog kontakt med mig och sa att hon var i säkerhet på rehabiliteringscentret i Katmandu, snart är hon på väg tillbaka, säger Parvati som kommer att trotsa det sociala tabu och ta emot henne.

På frågan om hon vet var dotterdottern har varit pekar Parvati söderut. Mot det indiska slättlandet.

– **You want a fresh girl** that no one has tasted?

– Sir, would you like one with hair or no hair?

Kring de arbetskraftsintensiva industriområdena i den indiska 14-miljonerstaden Mumbais förorter växer nya bordellområden upp. På en kvadratkilometer av plåttak, avloppsvatten, skräp och avföring hamnar

många av dem som inte fastnar i det grovmaskiga nätet vid gränsen.

Utbudet är omfattande. Barfotapojken slutar att recitera ur menyn och frågar rakt ut:

– Sir, what do you like? Young girl we have.

Här syns inga västerländska turister, köparna i det lokala bordellområdet är gästarbetare från andra delar av Indien och Nepal.

Priset för ett samlag har gått upp sedan britterna etablerade det ökända Kamathipura som ett rekreationsområde för imperiets soldater. Men man kan fortfarande få en tolvåring för under hundralappen. För ytterligare några dollar kan du slippa kondom.

– Vi kan inte bara storma in med dragna vapen och rädda slavarna. Frihet från slaveri är inget man uppnår på en eftermiddag. Vi måste kunna ge kvinnorna svar på frågorna: Hur ska jag försörja min familj? Vem skyddar mig om bordellägaren vill hämnas på

mig? Räddningsaktionerna riskerar annars att bara bli en svängdörr tillbaka in i slaveriet.

Jaladhija vet vad hon pratar om. Utan stöd från någon utländsk hjälporganisation öppnade hon nyligen ett dagis mitt i bordellområdet för att skiftarbetande prostituerade ska få livspusslet att gå ihop. Innan dagiset öppnade fick barnen sova under sängen när mammorna arbetade.

– Jag har gett upp hoppet om mammorna men vi måste få dem att förstå att de kan ge sina barn en chans att bli något annat än prostituerade eller hallickar, säger Jaladhija.

Ljudet av skrattande barn växer sig starkare i takt med att skymningen lägger sig. Ett fyrtiotal slitna och glada små solstrålar lämnas in. Ett av barnen kramphåller i kjolen. Mamma lossar fingrarna en efter en. Sedan bär det av till jobbet. En rostig fläkt snurrar i taket. Priset för en människa är så lågt att även daglöna-

re och rickshawförare är på plats. De är inte här för att ha roligt. Inte heller för att ragga tjejer. De är här för att köpa sex.

– De ser så oskyldiga och rena ut. De är mycket fräschare än indiska flickor eftersom de vuxit upp i bergsbyar, svarar en gästarbetare på frågan varför han köper sex av nepalesiska flickor.

Lätt avklädd med benen i kors vickar en av tjejerna på foten, sparkar av sig sandalerna och leder köparen nerför korridorerna.

Situationen är pandemisk. Sexslaveriet befinner sig i expansion och är i dag den snabbast växande formen av organiserad brottslighet i världen. Den lilla forskning som finns visar att vinsterna är stora och riskerna minimala.

Maiti Nepal står upp mot krafter starkare än sexualiteten. Världens 1,2 miljoner sexslavar utgör endast 4 procent av det totala antalet slavar

1,2

miljoner. Så många sex-slavar finns det i världen. De utgör 4 procent av totala antalet slavar på jorden, men står för 40 procent av slaveriets inkomster.

på jorden, men står för 40 procent av slaveriets inkomster.

Det menar författaren Siddharth Kara, amerikansk ekonom med indisk bakgrund som övergav sin karriär som finansman för att på heltid dokumentera människohandeln.

Under flera år använde han fötterna och miniräknaren mer än Google och i den nyutgivna boken *Sex Trafficking: Inside the Business of Modern Slavery* (Columbia University Press, 2009) ifrågasätter han effektiviteten i mycket av det som görs idag.

– Att bevaka gränsen dygnet runt och arbeta förebyggande är heroiskt men verkningslöst, eftersom transportkostnaderna är försumbara och tillgången på fattiga flickor närmast outtömlig. Genom att det mesta av insatserna sätts in mot själva slavhandeln skapar man bara nya slavrutten, större mutor till poliser vid gränstationerna och fler falska pass.

Men man kommer inte åt sexslaveriet.

Siddharth Kara menar att striden måste tas med affärsgränsen och hundar rullas in. Det lågintensiva kriget vid gränsen är slut för i dag. Både människohandlare och slaverimotståndarna får vila i några timmar.

– Ni får ursäkta men jag har ett jobb att sköta. År jag uppmärksam för en sekund kan någons liv bli förstört, säger Maili innan hon måste iväg för att söka igenom dagens sista buss.

Hans egna uträkningar visar att vinstmarginalerna för en bordell i Mumbai ligger på över 70 procent. Att jämföra med exempelvis Google som 2006 hade en vinstmarginal på 29 procent.

– Idag behöver vi inte som forna tiders abolitionister ta striden om människovärdet. Slaveri är förbjudet i jordens alla länder. Nu måste vi kirurgiskt rikta insatserna mot dem som tjänar de stora pengarna på sexslaveriet. Bordellägare och människohandlare. Grip dem. Åtala dem. Döm dem. Gör det dyrt att handla med människor, säger Siddharth Kara på telefon från Columbia University i USA, mer än 150 år efter att den amerikanska kongressen avskaffade slaveriet.

Skymningen sänker sig över ingemanslandet mellan Nepal och Indien. Ljudmattan av bilar, försäljare och hundar rullas in. Det lågintensiva kriget vid gränsen är slut för i dag. Både människohandlare och slaverimotståndarna får vila i några timmar.

– Ni får ursäkta men jag har ett jobb att sköta. År jag uppmärksam för en sekund kan någons liv bli förstört, säger Maili innan hon måste iväg för att söka igenom dagens sista buss.

På bussen finns en flicka som Maili bedömer vara i riskzonen. Hon plockas handgripligen av. Efter några snabba telefonsamtal informeras hon om att sekreterarbrevet hon var på väg till i Indien inte existerar.

Hennes blick slocknar vid beskedet.

MARTIN SCHIBBYE
redaktion@svd.se

Fotnot: Samtliga namn på de överlevande kvinnorna är fingerade.

Slaveriet avskaffades 1865 i USA

1808 avskaffades slavhandeln inom det brittiska imperiet, och importen av slavar till USA förbjöds, medan slaveriet i USA avskaffades först 1865. När friköpningen av slavar väl kom till stånd uppskattar man att avskaffandet

av slaveriet kostade det brittiska folket 1,8 procent av BNP per år under mer än 50 år. Det gör det, enligt historikern Seymour Drecher till den dyraste moraliska aktionen i modern historia, pådriven av människorättsrörelser.

● **abolitionism**
Organiserat motstånd mot slavhandel och slaveri som växte fram i Västeuropa i slutet av 1700-talet och början av 1800-talet. Rörelsen var starkast i Storbritannien. Den bidrog till avskaffandet av slavhandeln 1807 och slaveriet 1833.

● **trafficking**
Trafficking är en benämning på olika former av olaglig handel över nationsgränser, till exempel människohandel, slavhandel eller organiserad drogsmuggling. Källa: NE

Drogsmuggling – en form av trafficking.

Slaveri förbjudet i lag

Slaveri är förbjudet i Sverige genom Europakonventionens artikel 4, vilken är en del av svensk grundlag genom Regeringsformen 2:23. Slaveri definieras som legalt ägandeskap av annan och förbjuder även trälldom, vilket definieras som

arbetsförhållanden vilka arbetstagaren inte kan påverka eller undvika.

Det förbjuds även i FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna och i flera internationella konventioner (till exempel 1926 års slaverikonvention).

Så säger lagen i Indien och Nepal

Inget brott att gå till prostituerade

I Indien finns lagstiftning mot hallick- och bordellverksamhet (Immoral Trafficking and Prevention Act) från 1986. Enligt lagen är det inte straffbart att vara

prostituerad. Det är heller inget brott att gå till prostituerade.

Bordellägare kan i sällsynta fall dömas till tre års fängelse och låga böter. Som ett resultat av den svaga lagstiftningen har få personer åtalats och dömts.

Skärt lagstiftning – men för få poliser

1986 kriminaliserades människohandel i Nepal (The Human Trafficking and Punishment Act of 2043). 1999 uppdaterades lagstiftningen med både böter och hårdare straff,

upp till 20 år i fängelse för människohandel. 2007 skärptes lagstiftningen ytterligare. Men landets speciella enhet för kvinnofridsbrutt, som tar hand om utredningar av allt från hustrumisshandling till människohandel, är kraftigt underbemannad med endast 30 poliser anställda.

SvD.se

BILDSPEL FRÅN NEPAL
Se fler bilder från Jonas Gatzers och Martin Schibbys resa i Nepal.
•svd.se